

Yhteistoimintaneuvottelujen aloittaminen toiminnan uudelleenorganisoinnin ja tehostamisen saavuttamiseksi

Khall 07.10.2024 § 194
2252/01.00.02/2024

Vt. kaupunginjohtaja Vesa Urtti, puh. 0400 447 383
Hallintojohtaja Auli Korhonen, puh. 040 557 2146
Vs.konsernipalvelujohtaja Marjo Lääperi, puh. 040 668 4664

Jämsän kaupungilla on voimassa talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2024-2027. Tasapainottamisohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.12.2023 osana vuoden 2024 talousarviota ja taloussuunnitelmaa vuosille 2024-2027. Tasapainottamisohjelmalla toteutetaan 12,5 miljoonan euron säästöt kyseisellä taloussuunnittelukaudella.

Talouskurin ja tilannetietoisuuden avulla vuoden 2023 tilinpäätös päättyi nollatulokseen ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta. Vuoden 2024 talousarvio laadittiin 2,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi huomioiden seuraavat pääseikat

- valtionosuudet laskivat 4,3 miljoonaa euroa
- poistuvat verohännät 5,0 miljoonaa euroa
- kunnallisveroa nostettiin 8,36 prosentista 9,4 prosenttiin (vaikutus noin 4 miljoonaa euroa)
- kiinteistöveroja nostettiin
- vesi- ja jätevesimaksuja korotettiin
- palkankorotukset huomioitiin
- kertaerät ja muut myyntituotot tarkistettiin (kiinteistökaupat, metsän myynnit)

Vuoden 2024 aikana on otettu käyttöön käyttösuunnitelma, jossa talousarvio jaksotettiin kuukausille edellisen vuoden toteuman mukaisin painokertoimin. Tämän lisäksi toteutettiin kuukausiraportti, joka ennustaa koko vuoden tilannetta siten, että alkuvuosi otetaan toteuman mukaisena ja loppuvuosi jaksotetun käyttösuunnitelman mukaisena. Kyseinen raportti ennustaa koko vuoden tulokseksi elokuun lopussa 1,4 miljoonaa euroa. Verohäntien poistuminen ja paloaseman myynnin siirtyminen seuraavalle vuodelle on oikaistu käyttösuunnitelman jaksotuksessa. Jaksotuksen oikeellisuutta tarkemmin ei ole ennätetty tehdä. Tarkistusta varten on toteutettu raportti seurantajärjestelmään.

Tämän lisäksi verotuloennusteet näyttävät edelleen syyskuun ennusteessa 2,0 miljoonaa euroa talousarviota parempaa verotulokertymää. Kunnallisveroennusteeseen tulee suhtautua varauksella, koska ennuste näyttää vuodelle 2024 yhteensä 9,0 miljoonaa euroa parempaa kertymää kuin vuonna 2023 verohäntien vaikutus eliminoituna. Tulosta heikentävänä seikkana vuoden 2024 tilinpäätökseen joudutaan kirjaamaan noin 1,0 miljoonan euron pakollinen varaus hyvinvointialueen potilasvahinkomaksuriidassa käräjäoikeudessa hävityn ratkaisun perusteella. Tuomiosta on valitettu hovioikeuteen. Ennakkoarvioiden mukaan vuoden 2024 tulos olisi siten ylijäämäinen.

Kehyslaskelman (liitteenä) mukaan vuosi 2025 näyttää tasapainoiselta (sisältäen paloaseman myyntivoiton 860 000 eur) 900 000 euron ylijäämäläisän tuloksen perusteella. Vuonna 2026 lakkaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanolain mukainen hyvinvointialueen velvollisuus vuokrata kaupungin näihin toimintoihin liittyviä toimitiloja. Tämän lisäksi kaupungin tulee yhtiöittää käyttöön jäävien toimitilojen vuokraus. SOTE-keskuksen valmistumisen jälkeen tyhjilleen jääviä tiloja ei tulla yhtiöittämään ja kaupunki hakee KKV:ltä (Kuluttaja- ja kilpailuvirasto) lupaa jatkaa niiden vuokrien perimistä emokaupungin lukuun.

Kehyslaskelmaan on vuosille 2026-2028 arvioitu talous- ja tilapalvelujen toimesta SOTEPE-kiinteistöjen vuokratuotot ja ylläpitokulut siten, että ylläpitokulujen poistuessa tilalle tulevat vastaavat purkukulut ja jäljelle jäävien tilojen ylläpitokulut. Jatkovuosien alijäämäisyys asettuu noin kahden miljoonan euron suuruiseksi. Huomioitavaa on, että kunta-alan palkkaohjelman vuoksi kaupungin henkilöstömenot nousevat noin miljoonan euron vuosivauhdilla. Jatkovuosien valtionosuudet on päivitetty VM:n painelaskelmien mukaisiksi. Kuntatalousohjelma vuodelle 2025 ei avaa tuota valtionosuuden reipasta nousua vuodelle 2028.

Talouden tasapainottamisohjelman 2024-2027 lisäksi kaupungin on siten käynnistettävä ja toteutettava hyvissä ajoin ennen vuoden 2025 talousarvion hyväksymistä yhteistoimintalain 4 § mukainen yhteistoimintamenettely. Taloussuunnitelmaan 2025-2028 sisällytetään vuosittainen 1,8 miljoonan euron säästöpaketti, jonka avulla taloussuunnitelmakausi saadaan tasapainoiseksi.

Kuluvan vuoden syksyllä neuvottelut käydään ensisijaisesti yhteistoimintalain 4 § 1 ja 2 kohtien perusteella (muutokset työn organisoinnissa ja palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteet). Henkilöstömenosäästöjä haetaan vuoden 2025 talousarvioon tehtävien ja toimintojen uudelleen järjestelyillä, tehtäväkuvien muutoksilla, hyödyntämällä määräaikaisten palvelussuhteiden päättymisiä ja eläköitymisiä. Myös lomautukset voivat olla mahdollisia, joista niinkään käydään lain edellyttämät yhteistoimintaneuvottelut. Mikäli henkilöstömenojen sopeutustarvetta esiintyy vielä vuoden 2026 talousarvion kehystä annettaessa, kaupunginhallitus päättää yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä sekä niiden sisällöstä ja tavoitteista kehuksesta päätettäessä.

Yhteistoiminnassa käsiteltävät asiat

Lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007 muutoksineen) 4 §:n mukaisesti työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;

- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Jos kunnan tai hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehtoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kunnanhallitus tai aluehallitus tekee kunnan- tai aluevaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Yhteistoimintamenettelyn aloittaminen

Edellä kuvatun perusteella Jämsän kaupunki työnantajana on velvollinen aloittamaan yhteistoimintamenettelyn yhteistoiminnasta annetun lain mukaisesti. Yhteistoimintamenettely ja -neuvottelu ulottuu koko kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön mukaan lukien liikelaitos. Talouden tasapainottaminen tulee edellyttämään muutoksia kaupungin palveluissa ja sitä kautta myös palveluorganisaatiossa, toiminnoissa ja tehtävissä, kun niitä sopeutetaan väestörakennetta, palvelutarvetta ja taloudellisia resursseja vastaaviksi. Arvioinnin kohteena ovat myös palveluja tukevat hallinnolliset ja muut tukitoiminnot samoin kuin mahdollisiin palvelumuutoksiin liittyen myös johtamisjärjestelmä. Yhteistoimintamenettelyssä läpikäytävien työnantajan harkitsemien toimenpiteiden toteutus tulisi olla mahdollista vuosien 2025-2028 aikana.

Hallintosäännön mukaan yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen kuuluu kaupunginhallituksen päätettäväksi. Yhteistoimintamenettelyn päätökseen saattaminen tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi ennen kuin kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosääntö § 25 / kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Vesa Urtti

Kaupunginhallitus päättää, että kaupunki käynnistää yhteistoimintalain 4 § mukaisen YT-menettelyn tasapainottaakseen kehyslaskelman mukaiset alijäämät taloussuunnitelmavuodet 2026-2028. Talousarvioon kirjataan vuosittainen 1,8 miljoonan euron säästöpaketti vuosille 2026-2028. Säästöpaketin suuruus tarkastellaan vuosittain toteutuneiden tilinpäätöstietojen ja kehyslaskelmien antamalla tiedoilla.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.